Minnesanteckningar_vt19m5
(20190318)

För terminens femte och sista samtal hade vi läst Kap 3, Förtvivlan och hopp, i Hararis nya bok, 21 Tankar om det 21:a århundradet. Jag hade förberett några frågeställningar.
(hade glömt pappren hemma – men kom ihåg pausfikat och t o m mjölken till teet, vilket framkallad allmänt skratt. Vad är huvudsak och bisak, en filosofisk fråga. Roligt i alla fall med skratten som de filosofiska samtalen framkallar. Men jag har fortfarande gott minne så här kommer de muntligt framförda frågeställningarna).

- Har du lärt dig något nytt? Skriv ner en eller två saker som du vill reflektera över!

- Harari beskriver tre sätt att hantera dagens terrorism; 1) hemliga aktioner mot terroristnätverken 2) medierna måste sluta med gratis publicitet till terroristerna 3) vi måste var och en tygla vår fantasi. Hur går vi praktiskt tillväga, framförallt vad gäller punkt 2 och 3. Vilka andra värden riskerar att hotas?

- Varför upphöjer vi vår egen världsbild, religion, nation, ras osv till norm? Borde vi inte vara i stånd att inta en mer objektiv syn på andra? *(denna fråga blev aldrig diskuterad)*

- Gud – det kosmiska/biologiska mysteriet vs den världslige lagstiftaren. Vi är säkert benägna att avskaffa tanken att upphöja Gud till någon slags världslig lagstiftare. Men håller vi på att även avskaffa det andliga mysteriet med hjälp av vetenskapen (infotech och biotech)? Finns det gränser för vår vilja att skapa nytt liv och nya livsformer?

Terrorism är ett ämne som vi lätt fastnar för. Första reaktionen blev, citat: jag tycker att Harari bagatelliserar terrorism. Och det är klart att man inte bara kan jämföra antalet döda i natur-katastrofer eller bilolyckor med antalet dödade i terrordåd. Terrorism i form av spektakulärt övervåld har funnits i alla tider och är egentligen inte något nytt. Karolinerna under 30-åriga kriget begick antagligen samma terrorhandlingar som IS-krigarna. Och terrorskjutningar är, hur orättvisa och avskyvärda de än är, en förhållandevis begränsad företeelse utförda av en svag motståndare jämfört med nationalstaten. Terroristerna kommer aldrig att vinna!

Vad kan vi göra åt lättviktiga, upprepande och säljande terroristreportage – som kan inspirera till terrorism?
Är tesen - medierna skriver det vi vill läsa och då är det medierna skyldighet att servera oss – korrekt?
Trots allt finns det en hel del seriösa, längre och djuplodande inslag som förhoppningsvis lockar fler läsning.
Andra förslag: Insändare!? Låta bli att köpa!? Stänga av Tvn!?

Varför terrorhandlingar? Handlar det bara om ondska? Vi kom in på frågan hur ledarna för IS, Alkaida mfl ser på sin egen mission. Tror de på Koranen och Allah? Vi var överens om att de överskattade sin egen förmåga och att säkert många av deras ledare använde sig av religion och en världsbild av ett kalifat som berättelser för att förleda människor att delta i deras krig. Hur troende ledarna själva är ifrågasatte vi. Bland IS-ledarna var säkert många rekryterade från Saddan Husseins militärer och Bathparti och ute efter egen makt och pengar.

Harari beskriver också intressant hur statens roll ser ut i förhållande till terrorism. Staten/samhället vill ju visa sin styrka i förhållande till terroristerna vilket leder till en överreaktion. Och just detta kan ju vara terroristens avsikt. Flugan i tjurens öra i porslinsfabriken blev en tänkvärd liknelse. Pearl Harbour angreppet mot USA´s Stillhavsflotta i inledningen av andra världskriget kan ju sägas

vara en terrorhandling. Men den starka vedergällningsreaktionen hade japanerna inte räknat med. *(för övrigt hade angreppet bara en begränsad åverkan eftersom större delen av flottan var ute till havs)*

Harari drar sig inte för att utmåla sin egen tradition, judendomen, som alltför upphöjd och överskattad. Men att den judiska bildningstraditionen bidragit till oproportionerligt många nobelpristagare är ändå ett faktum. Hararis egen ”tro” är otvetydigt sekulärismen som han beskriver på näst intill religiöst sätt. Mänskliga rättigheter och lika värde, menar Harari är mänskliga påfund som kan vara värdefulla tankegods, men som knappast har något evolutionärt eller biologiskt fundament.

Hur hänger moral, etik och empati ihop med religionerna? Faktum är ju att alla religioner har tydliga regler och budord, men det finns därför inga skäl att bortse från och underskatta empatikänslan hos andra männsikor (t o m hos vissa däggdjur. I ”Träden hemliga liv” finns t o m botanisk empati mellan träd beskrivet)

Hur kan Gud vara så tillåtande mot all grymhet som finns i världen? Ett svar som vållade allmänt skratt var – Gud är det inget större fel på. Det är markpersonalen.
I försvaret av en religion kan man inte bortse från hur människor som bekänner sig till den religionen beter sig. Alla måste kunna ta ansvar för sina handlingar.

Vi har berört frågan om andlighet, mysticism och Gudstro tidigare – och konstaterat att tro är tro. Någon har uttryckt ”jag tror på Gud så länge inte någon har bevisat motsatsen”.

Frågan om livets okränkbarhet och människans eget mixtrande med biologin, gener och dna blev aldrig färdigbehandlad. Vi sa dock att människan har en övertro på vad vi kan göra och har väldigt lite klart för sig konsekvenserna. Risken för ekologiska systemsammanbrott p g a nonchalans eller bristande kunskaper kommer säkert att öka.

Tack alla för givande samtal. Vi fortsätter en ny omgång med fem samtal till hösten, med start 30 september 2019, varannan vecka. Jag mejlar er om frågar om ert deltagande i god tid före.

/Per-Johan